

Pranešimas spaudai

„United for Ukraine“, 2024 m. vasario 23–24 d.

Mes, Užsienio reikalų komitetų pirmininkai, pasaulinio parlamentinio tinklo „United for Ukraine“ atstovai, 2024 m. vasario 23–24 d. vykę solidarumo vizito į Ukrainą:

- griežtai smerkiame neišprovokuotą, neteisėtą ir nepateisinamą teroristinį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, neteisėtą Ukrainos regionų okupaciją akivaizdžiai pažeidžiant tarptautinę teisę ir žmogaus teises ir siekiant sunaikinti Ukrainos valstybingumą ir Ukrainos žmones; niekada nepripažinime neteisėtų Rusijos bandymų aneksuoti Ukrainos teritorijos dalis; visapusiškai remiame Ukrainos tikslą atkurti savo suverenitetą ir teritorinį vientisumą su tarptautiniu mastu pripažintomis sienomis;
- reiškiamo gilią pagarbą ir susižavėjimą tuo, kad ukrainiečiai didvyriškai gina Ukrainos teritoriją ir mūsų visų bendras demokratines vertybes bei, būdami nepaprastai stiprūs ir atsparūs, toliau ryžtingai kovoja už savo Tėvynę;
- laikomės nuomonės, kad lemiamą Ukrainos pergalę yra esminė saugumo Europoje ir pasaulyje prielaida. Pritariame Ukrainos nuomonei, kad būtina teikti visą būtiną pagalbą ir paramą, ypač svarbu laiku suteikti karinę, ekonominę, politinę ir humanitarinę pagalbą, kad Ukraina kuo greičiau pasiektų pergalę kare ir užkirstų kelią tolesniam saugumo situacijos prastėjimui pasaulyje. Tik tolesnė transatlantinė vienybė ir ryžtas gali sustabdyti šį karą ir atgrasyti priešus nuo agresijos ateityje. Nors bendras Vakarų valstybių BVP yra 25 kartus didesnis už Rusijos BVP, 2023 m. Vakarų valstybių karinė parama Ukrainai sudarė tik 0,1 proc. BVP, o Rusija savo karinei agresijai išleido daugiau nei 6 proc. BVP. Tokiu būdu, Rusija 2023 m. agresijai išleido daugiau nei 100 mlrd. eurų, o bendra Ukrainos išlaidų ir Vakarų karinės paramos suma siekė tik 80 mlrd. eurų. Iki šiol Vakarų karinė parama leido Ukrainai nepralaimėti karo, bet buvo per maža, kad ukrainiečiai pasiektų pergalę. ES ir NATO reikalingas aiškus Ukrainos pergalės planas, numatantis ilgalaikį nepertraukiamą karinės paramos teikimą. Tam, kad Ukraina nugalėtų Rusiją, Vakarų parama Ukrainai turi viršyti 0,25 proc. bendro Vakarų valstybių BVP. Minėtame plane taip pat turi būti numatytas tolimojo nuotolio raketų, bepiločių orlaivių, šaudmenų, aviacijos ir kitų pagalbinių gynybos sistemų teikimas Ukrainai, kuris yra būtinas norint sustiprinti mūsų sąjungininkų karinės paramos pramoninę bazę. Ilgalaikiai įsipareigojimai nepertraukiamai teikti karinę paramą išlieka be galo svarbūs. Vėlavimas ir abejonės dėl strategijos tik padeda pasaulinėms autokratijoms vykdyti agresyvią užsienio politiką, numatančią ir karinių priemonių naudojimą. Tolesnis pagalbos teikimas yra kritiškai svarbus ne tik Ukrainai, bet ir nacionaliniams ES ir NATO valstybių narių interesams užtikrinti. Jei Rusija nebus nugalėta, ji pasinaudos Ukrainos teritorija ir ištekliais kitų Europos valstybių puolimui;
- Mes, ES parlamentų atstovai, raginame ES ir jos valstybes nares gerokai padidinti finansinę ir karinę pagalbą Ukrainai, nes tai iš tikrųjų investicijos į Europos saugumą. Raginame ES valstybes nares kuo greičiau didinti gynybos sektoriaus gamybinius pajėgumus, siekiant remti Ukrainos pergalės strategiją ir stiprinti NATO pajėgumus atgrasant Rusiją. Europos Vadovų Taryba ir ES valstybės narės aiškiai parodė solidarumą su Ukraina, įsteigusios 50 mlrd. eurų finansinį mechanizmą Ukrainai 2024–2027 m. remti, taip pat įsipareigojo skirti 2024 m. daugiau kaip 21 mlrd. eurų vertės dvišalę karinę pagalbą Ukrainai. Tačiau ES veikė pernelyg vangiai ir neįgyvendino pagrindinių savo pažadų. Vietoj 1 mln. artilerijos sviedinių, kuriuos ES pažadėjo Ukrainai iki 2024 m. kovo mėn., bus pristatyta tik 520 000. Ragindama JAV Atstovų Rūmus nedelsiant pritarti susitarimui dėl papildomos paramos Ukrainai, ES turi vadovautis principu „daryti viską, ko reikia“ ir pasiręgti scenarijui, kad Ukraina gali gauti gerokai mažesnę Jungtinių Valstijų pagalbą. Tokiu atveju paramos mechanizmo ir pažadėtos dvišalės pagalbos lėšų nepakaks Ukrainos kovai už laisvę palaikyti. Jei įvykiai vystysis pagal šį scenarijų, prašome ES visų pirma gerokai padidinti Ukrainos paramos mechanizmo lėšas Ukrainos biudžetui ir ekonomikos gaivinimui finansuoti. Antra, raginame ES dar labiau pagreitinti Europos ginklų gamybą. Trečia, raginame ES remti Ukrainos ginkluotąsias pajėgas perkant karinę įrangą, visų pirma šaudmenis, pasaulinėje rinkoje. Ši gerokai padidinta parama turėtų būti finansuojama iš bendrų Europos pasiskolintų lėšų.

- laikome Ukrainą Europos ir euroatlantinės šeimos dalimi ir remiame jos būsimą narystę ES ir NATO. Mes, ES parlamentų atstovai, palankiai vertiname neseniai priimtą sprendimą kuo greičiau pradėti stojimo derybas su Ukraina ir Moldova, kuriuo pripažįstama didelė Ukrainos padaryta pažanga įgyvendinant reformas, nepaisant tebesitęsiančios Rusijos agresijos. Mes, NATO valstybių parlamentų atstovai, taip pat sveikiname tolesnes pastangas siekti Ukrainos narystės NATO po Vilniaus aukščiausiojo lygio susitikimo ir raginame NATO valstybių vyriausybes ir parlamentus inicijuoti atitinkamas diskusijas dėl būtinybės NATO 75-ajame NATO viršūnių susitikime priimti drąsius istorinius sprendimus dėl Ukrainos narystės. Esame įsitikinę, kad Ukrainos narystė NATO ženkliai prisidės prie Aljanso saugumo, užkirs kelią tolesniam konfrontacijos su NATO ir kitomis demokratinėmis valstybėmis eskalavimui, padės užtikrinti tvarią taiką Europoje ir atliks svarbų vaidmenį skatinant demokratinius pokyčius regione ir visame pasaulyje. Kvietimas tapti NATO nare nereiškia nei skubaus Ukrainos prisijungimo, nei 5 straipsnio taikymo. Kvietimas tapti NATO nare kainuos daug mažiau už finansinę ir karinę pagalbą, kurią iki šiol Ukrainai teikė transatlantinės sąjungininkės. Be to, toks kvietimas yra būtina ilgalaikių investicijų į Ukrainą, Ukrainos atstatymo, bei, bendresne prasme, Ukrainos europinės integracijos prielaida.
- pabrėžiame būtinybę išplėsti ir sugriežtinti sankcijas, kol Rusija nutrauks savo agresiją ir išves visus savo karius iš visos Ukrainos teritorijos. Rusijos valstybės bendrininkai, įskaitant bendrininkų tinklus, kuriuos Rusija naudoja siekdama apeiti sankcijas, bei Rusijos karinės pramoninės tiekėjus iš trečiųjų šalių, taip pat turi būti patraukti atsakomybėn už savo veiksmus.
- raginame tarptautinę bendruomenę skubiai imtis veiksmų steigiant Specialųjį tribunolą agresijos nusikaltimui prieš Ukrainą tirti, kad Rusijos vadovai būtų patraukti atsakomybėn už neteisėtą invaziją į taikią kaimyninę valstybę. Teisingumas ir atskaitomybė yra svarbūs tam, kad būtų užtikrinta taika, kad būtų išklaudyti išgyvenusieji agresiją ir kad būtų užkirstas kelias V. Putino bandymams perrašyti istoriją ir tuo vėl pastatyti agresiją išgyvenusius žmones į aukos poziciją. Būtina sąžiningai kompensuoti skriaudą visiems, patyrusiems Rusijos agresiją, o visi karo nusikaltėliai, įskaitant V. Putiną, turi būti nubausti. Norint sukurti veiksmingą Rusijos valstybės pagrobtų ukrainiečių vaikų išlaisvinimo mechanizmą, reikia skubių ir darnių tarptautinės bendruomenės pastangų.
- kartojame, kad Ukrainai reikia suteikti naujų finansinių išteklių. Šiuo metu daugiau kaip 300 mlrd. eurų Rusijos centrinio banko turto saugoma euroatlantinėje zonoje. Prašome, kad G20 prieš NATO aukščiausiojo lygio susitikimą Vašingtone pateiktų atitinkamų pasiūlymų ir padarytų prasmingą pažangą konfiskuojant šiuo metu įšaldytą Rusijos turtą. Šios lėšos taps svarbiu reparačių finansavimo, Ukrainos atstatymo finansų šaltiniu, o svarbiausia – padės užtikrinti, kad Ukraina galėtų toliau atsispirti V. Putino neteisėtai atnaujintai invazijai. Pažymime, kad tam yra istorinis precedentas ir kad šiam žingsniui žengti tereikia politinės valios, o ne teisinių pokyčių.
- remiame Ukrainos prezidento Volodymyro Zelenskio taikos planą kaip veiksmingą priemonę Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą užbaigti. Šis planas padės sukurti ilgalaikę taiką ir teisingumą bei saugumą visame pasaulyje. Raginame savo valstybių vyriausybes įsipareigoti jį įgyvendinti ir skatinti tarptautinius partnerius visame pasaulyje prisijungti prie šios iniciatyvos.